

N°. 34.

Birmdeenä 24. August (5. Septbr.)

1870.

Walsa par gabbu 1 rubl.

R a h d i t a j s.

Karra sinnaas.
Eelfsemmes sinnaas. No Rihgas: Latw. beedribai jauns presidents.
 No Pehterburgas: Grenadeeru regimente apfweizina sawu augstako wirfneeku.

Ahrsemmes sinnaas. No Berlines: Pruhfchu parlamentehrs un Franzijs flotte. No Rohmas: Rohmeefchi gaida Italeefchus Rohmä. No Spahnijas: Spahnneefchods Ichnina mellefchana apstahjufehs. No Portugales: fleppena fawehrefchanahs. No Englandes: Englandeefchu spreefchana pahre Franzijsu un pahre Pruhfcheem.

Jittas jaunas sinnaas. No Kurfemmes: daschadas sinnaas. No Leepajas pusses: daschadas sinnaas. No Samaras: pahre tihfcheem ugungns-grehleem.

Rihgas notiffumi. Ahtra nahwe, — wiltiba, — nelaimigi notiffumi, — fahdfibas.

Jaunalahs sinnaas.
 Ka Latweefchi Kreewufemmé dshwo. Wezz-Beebalgas dseebafchanas fwehtli. Woi naw ta?

Peeliffumä. Par naudu un mantu. Spohlaina basf.

Karra sinnaas.

Kahds karra-sinnu rakstajis falka, la pee fcha netaisna karra ne-effoht wis Keisera Napoleons ween wainigs, bet wehl dauds, dauds zitti arr. Wainigi effoht wiffi tee, kas to 2tra Dezember par Keiseru pazeltu wihru gabbu desmitus zauri flawejujufchi par tautu glahbeju; wainigi tee, kas winna darbus ar to, ka taifnibu sem lahjahm minna, faufufchi par gudribu un winna noseegumus isflawejujufchi par leeleem teizameem darbeem un t. pr. Warr gan wihram taifniba buht, jo wehl preefch mas gaddeem pafaulé klauffjahs us Napoleona wahrdeem, ko kas jauna gadda rihta us faweeem ministereem un zittu walstu wehstneeteem runnaja un pehz teem wahrdeem spreda, woi tai gadda buhfoht meers, woi nemeers. Sinnams, taggad fchis leelais wihrs us reis palizzis par masu, par neewatu wihreli, kas taggad wairs ne kahdas pawehlechanas ne-islaisch, bet ar fawu dehlu no weenas pilsehtas dohdahs us ohtru, no Wahzeefcheem fargadamees un il deenas rakfoht pahre fewi sinnaas us Parihsi Keisereenei, pats laitkam wairs ne drihft us Parihsi eet. Draugu tam masé pulzinsch ween effoht klah.

Pascha Parihsé wifs fataifhts un teel fataifhts, ka lai eenaidneeseem warr atturretees pretti. Daschas leetas gan tur noteek, ka zittur naw dsirdehts. Saw agral effam stahstijufchi, ka wiffi Wahzeefchi no Parihses un no Franzijs tiffa dshiti prohjam, bet taggad generalis Trofchu, kam ta sinnafchana pahre Parihses drohfohibu, lizzis no turrenes isdshit ahra wiffus, kas sinnami strahpeti grehjneeki, wasantahs, wiffus ahrsemneeku, kam pelnas naw, paschu semsemmes deedelneeku un nabbaga kaudis ar feew' un behrneem, un tohs aishwadda woi libds rohbeschahm, jeb tahkafas guberniias, fur tohs nelaimigohs buhfoht isdallit. Tapat isdshennoht no Parihses ahr- un eelfsemneeku, kas kahda wihse naw ustizzami un kas nepeshjneeki, ehst gan warr, bet eenaidneeseem pretti turretees newarr palihdseht. Tapat wiffas feewas un wiffus behrnus. Baggatee ar fawahm mantahm paschi bes dshifchanas no Parihses jau aishbegufchi. Turpretti wiffseem semtohpeseem ap Parihsi dohts tahds padohms, lai fawas mantas, ihpafchi fawus semmes-augtus us paglabbaschanu eewedoht Parihsé, fur pascheem arr buhfoht drohfohiba. Bet, ka rahdabs, tad gan til kas labbums teel aizinahts, bet winna faimneeki ne. So kad tee ar fawu labbumu tur buhs eegahjufchi, tad winnus pahraudshs, woi par pilsehtas aishahwetajeem derrehs woi ne; un ja nu nederrehs, tad laitkam fuhfih prohjam. Tad wehl pawehlehts, ka lai semneeki ap Parihsi tad, kad eenaidneeks nahf wirfu, wiffu fawu pahrtiffas trahjumu fadefina. Prohtams, ka tahda wihse semneeki drihsat fawu labbumu eeweddihs Parihsé, ne ka fadefinahs. Ta nu wehl daschadi Franfchi pahre fawas galwas pilsehtas aishahwefchanu gabdajoh, fchinni brihdi nemas neapdohadami, kas teem pascheem par pohstu wehlah warr isdohtees. Pee fchahdahm darrifchanahm peederr arri tas: Pruhfchu waldischana gribbejufe tohs karra eewainotohs pa dauds ihfatu zeltu zaur Luffsemburgu un Belgiju fuhfih us Pruhfchu pee ahrstefchanas. Bet kad nu peeminnetas semmes arri nofazzitas par tahdahm, kas tai karra-darrifchanas ne-eemaissees, tad Pruhfchu waldischana zittahm Ciropas waldischanahm praffija: woi to wehlefoht?

Wiffas tuhlin bij ar-meeru, bet Franzija ween runnaja pretti, bihdamabs, ka Pruhfchi farwas karrawajabfiba ar pa to ihfalo jekku few peeweddischoht. Gan nu Wahzeefchi warreja ir tad to darriht un Frantschi nespchtu teem to aisleegt; bet negribbedami to, ka tahm walstehm tadeht pehjal tabds eenaidis buhtu ar Franziju, winni paliffa pee fawa garra jekka. Bet lai gan Franzuschu eewainoto effoht dauds wairak, tomehr Wahzeefcheem taggad newarroht par faunu nemt, kad tee farwas flimneelus papreefch flappejoht prohjam un Frantscheem leekoht gaidiht. Breesmigi taggad eijoh pa teem pahrpilditeem spittakeem karralautä. Lippigas sehigas, ka swittaku-brante un tibpus plohfotees breesmigi un zaur to mirschana leela. — Wehl stahsta, to gan drihs newarroht tizeht, bet las tomehr effoht no dascheem leezineeleem apleezinata taifniba. Rahds no teem Afrilas meschoneem, to Turkos fauz, tahdam Wahzu offizeeram nozirtis galwu un to tad nu ar zitteem karrawihreem kohpa gawilledami neffajufchi pa pilsehtas eelahm apfahrt. Tapat arri to noteiz wiffu krittitu tautu littumeem pretti, ka Frantschi schaujoht us pascheem doftereem un flimneeku apfohyjeem un sawahzejeem karralautä. Tapat arri to effoht peenahfufchi, ka winni schaujoht ar tahdam lohdehm, tahdas — us Kreewu augsta Keisera padohmu — wiffas Siropas waldischanas fohljufchabs pagallam atmet. — Zitta awise stahstijuse, ka Frantschi isfohljufchi millionu franku tam, las Pruhfchu lehninu dshwu fakertu un winneem nodohtu, ka arri 100,000 frankus par katru zittu Wahzsemmes waldeeku, bet — las tahdu sinu warr tizeht.

Pahr paschu karru runnajoht jafalka, ka schinni neddekä, zit sinnam, ne tahdas warrenas kaufchanas naw bijufchab. Lasseet paschi te tahs telegrafa sinnas, to effam dabuju fchi: Briffel, 13tä (25.) August. Keisers Napoleons taggad usturrotees Kurfelle (raksti: Courjelles). Schalongas legeris irr fadedsinachts. — London, 13tä (25.) Aug. Mat Mahonga armia no Menghs irr aisgahjuse pirmdeena, jo winfch steidsotees Basehnam palihga. No Parihses sinno, ka aistahwefchanas komiteja effoht arnehmufchs, wiffu labbidu ap Parihfi fadedsinacht, kad Wahzu karrapulki peenahfufchoht. — Berlin, 14tä (26.) August. No Mundolsbeimeres schorihht sinno ta: Bau no aiswaktar waktara Strahsburgas pilsehtu un zilladeli no Kehles pusses arfwahwufchi ar aplehgerefchanas leelgabbaleem; no deenwiddu pusses pa nalti ar karral-leelgabbaleem un seemeka puffi no rihta tai 24tä ar arlehgereschanas leelgabbaleem. Preefchejee pulki stahw 500 lihds 800 fohtus atahht no zilladeles. Strahsburga labba teefa masu vulwera magasibnu ussprahga gaisa; zilladele, magasibnes un dauds mahjas degg ar leefmahm. Muhsejeem mas ween skahdes. — Berlin, 15tä (27.) August. No karralautä melde, ka wiffa Marnes gubernija taggad itt pilnigi effoht Wahzeefchu warrä. No schejenes (no Berlines) eet arween jauni karrapulki flacht. Pee Mezes ta israhdahs, ka marschallis Basehu ar saweem pulkeem laikam mehginahs aplehgeretajeem zauri speestees. — Berlin, 15tä (27.) Aug. No Vahr-le-Dül schoteen pehz vusdeenas sinno, ka ta maja stanste Witri waktar-riht' agri effoht padewufchs. 16 leelgabbalus tur atradda preefchä. — Dimus eenaidneeku bataljonus mobil-gwardu, las bij apmaldijufches, muhsu jachtneeki istaijia un teem nonebma 17 offizeerus un 850 saldatus. No muhsjeem 3 saldati un 1 majohrs eewainoti. — 16tä (28.) Aug. Dauds zittu walstu wehstneeki no Parihses aisgahjufchi us Briffel, Belgija. Spernah pilsehtu Wahzeefchi panehmufchi. Longwi (raksti: Longwy) stanstes komandants leedsahs padohtees. Baireefchi eefahfufchi Bittschu bombardeereht. Pruhfchu karraluggi „Gertha," lam 28 leelgabbali wirfä, Frantschu karraluggi fanehmufchi. 17tä Aug. Kehninsch Wilhelms irr

pee deenwiddu armijas un Keisers Napoleons taggad Soaffongä (raksti: Soiffons) usturrahs, kur Mat-Mahonga karrapulks zauri eet. Wiffas Lotringenes stanstes taggad irr aplehgeretas. — London, 15tä (27.) August. Keisers Napoleons eet paffak Mat-Mahongam, las ohtrdeen Mengfi atstahja. Mat-Mahongs eet faru jekku ta, ka grihb to jekku us Parihfi Wahzeefcheem atstahht fwabbadu, tad nostahtees ais mugguras starpä teem us Parihfi eedameem un teem, las Mezzi aplehgerejufchi. Pruhfchu krohna-prinzis ar sawu armiju eet teescham us Parihfi. — Berlin, 18. (30.) Aug. Pehz awisfchusinnahm israhdahs, ka Mat-Mahonga armijas ar Pruhfchu Steinmezza armijahm kohpa fatiftees un tad buhs kaufchanahs. Mat-Mahongs irr jekka no Mengses us Laoni. — Steinmezz arr dohdahs us Parihfi. — Berlin, 19tä (31.) Aug. Napoleons waktar bija atrodams Mat-Mahonga kohrteli Sedanä, jo Mat-Mahongs tihlo Basehnu no Mezzes atfwabbinaht. Frantschi irr no mettufchees starp Sedanu un Kehltel un Wahzeefchi pee Muffongas, kur laikam drihs buhs leela kaufchanahs. Werdingu jau eefahht bombardeereht. — London, 18tä (30.) Aug. Kad Franzuschi no Busiehes (raksti: Boujieres) atstahjahs, tad Wahzeefchi to panehma. Pruhfchu kehniensch gar Marni eet us Parihfi. — Sinnas no Frantschu pusses flann ta: Parihse, 12tä (24.) Aug. Waldischana littumu dewejeem littufe preefchä, ka wiffus zittreifejus saldatus, apprezjetus woi neapprezjetus, no 25 lihds 35 g. wezzus waijagoht sem karroga faukt; tapat arri zittreifejus offizeerus lihds 6 gadd. wezzus un karrapfehzigus generatus lihds 70 gaddus wezzus. Tas jadarroht drihs. Grahfs Palikao darrijis sinnamu, ka Englande pastelletas 40,000 flintes, las drihs buhschoht gattawas. — Parihse, 25tä Aug. Awise „Figoro" sinno, ka Frantschi waktar starp Mezzi un Werdingu Pruhfchus fahawufchi un tee fajultufchi dewufchees us Schalongu atpaffak. 27. August. Tas par Pruhfchu offizeeri isdewees spijons no karral-teefas tillä noteefahht us nahwi un schorihht noschauts. — Leefahs gan rittigas buht tahs sinnas, ka Pruhfchu krohna-printfcha armija us Parihfi nahht. 17tä (29.) Aug. Generalis Trofchu pawehlejis, ka tahdu walstu pawalstneeeem, las peederr eenaidneeeem, pa trim deenahm buhs no Parihses un Franzijas atstahtees pawiffam, jeb aiseet tahlakä gubernija. Kas nepaffaufchs, tiks karral-teefai nodohts. — Tahdas sinnas wehl dauds nahht no weenas un no ohtras pusses, bet rahdahs gan, ka branga jaula Parihse, kur no wiffahm pafaules mallahm reisneeki fanahht, kur wiffas mohdes isjektahs, — drihs, drihs dabbus nepathtlamus weefus, las, ja pee laita us meeru nedohmahs, to flaitu apbrihnoto pilsehtu zittadu padarrihs. Wahzeefchi, ka dsirdams, pee wiffahm stiprahm pilsehtahm paffakä atstahht deesgan aplehgeretajus, kas ar tahm jau gattawi tiks un tad zits spehka leelums dohdahs us to taggad deesgan nostiprinatu Parihfi, kur nebuhs wis weeglis darbs. Lai Deews tik schehlo abbejus un lai tahs bahrgas stundas pahfina. —

Gefchsemmes sinnas.

No Nihgas. Tas lihdschinnigs Nihgas Latweefchu beedribas presidents, hofrahhts Dibril, no sawa presidentes ammata atteizees un winna weeta par presidentu irr eewehlehts tas lihdschinnigs pirmais wize-presidentis Thomson.

No Pehterburgas. Kreewu awise „Inwalid" laffa ta: Pehterburgas Grenadeeru regimente, lam Pruhfchu kehniensch Friedrich Wilhelms III. par to augstato wirfneeku, 6tä August fwinneja sawus regimentes swehtlus un schai deenä kehniham ka sawam augstalam wirfneekam pa telegrafu aisfubtija

schabdu apfweizinaschanu: „Pehterburgas grenadeeru regimente, kam kchnisch Friedrich Wilhelm par augstako wirsneeku, regimentes basnizã sapulzejuschs, Deewu luhds, lai winnas augsta wirsneeka dsibwibu usturretü un gawiledama apfweizina augsta kchnina karra-wihru firdibu.“ — Us to pahrahza schahda atbilde: „Rehsongwille, 19tã August. Es pateizohs tai regimentei par to man parahditu labprabhü un gohdu un to apfweizinu us winnas fwehtkeem. — Waffar atkal affainainu kauschanohs uswarrejam, eenaidneeks tillä us Mezzi atpaffat aisdshits. — Wilhelms.“

Ahrsemmes sinnas.

No Brehmenes. Seemet-walstu luggis „Schwalbe“ ar parlamentehr-flaggu (meera-karrogu) dewahs pee tahs Frantschu karra-slottes, kas usturrahs starp Helgolandu un Elbes istekku, slottes admiralim sinnoht, ka schis luggis effoht isrihlohts par lasaretës-luggi, ja starp winnu un Wabzu kuggeem kauschanahs iszelohts; tadeht tam lai pakaujoht meerã fawu zekku braukt. Frantschu admiralis tã bij meerã. — Wabzeeschi nu arr admiralim wehstija, ka Wabzeeschu karra-spehks Frantschus jau til tahs pahwarrejis paschã Franzija un ka tadeht Franzijai paschai tas buhtu par labbu, ka tee taggad Wabzeeschu kuggus listu meerã, jo winneem pascheem pehzal buhschoht ta flahde ja-aismaksä. Ut, tã tã tee Frantschu offizeeri brihnijahs, kad tee to paschu sinnu, ka winnu semmes karra-spehks pahrspehts, lassija arri tais Anglu awisës, ko Wabzeeschi taggad winneem pasneedsä un no ka arri to dabbuja sinnaht, ka Olowjes ministerija atmesta.

No Rohmos. Lai gan generalis Kadorna pahwestam galwojis, ka Rohmu ne kas neaistitschoht, tomehr Rohmeeschi il stundas us to gaida, ka Italeeschi Rohmã eenahkschoht. Pahwests effoht apneehmes turpat palikt un Giropai pah to subdseht.

No Spahnijas. Kamehr Franzija ar Wabzsemmi zihnahs tai affainainã karrã, kurra eesahlums zaur Spahniju ween raddahs, tamehr Spahnija gan drihs tibri meerã klaufahs un flattahs, kas nu buhs? Winneem jo ahtrak un labbak peeteel klahs Frantschu sinnas, kas stahsta, ka Wabzeeschi teekoht sakauti. Tadeht winneem drihsal jadohma, ka Frantscheem buhschoht wirsrohka un tadeht ar kchnina zelschanu janogaida. Jau Juni mehnesi wezza kchnineene Isabella ar peenahlamu zeremoniju no fawa waldischanas-trohna atfazziyahs, ar to sinnu, ka lai to dabuhoht winnas dehls; bet kas tad Spahnijã behda pah winnas atfazzihschanohs, jeb pah winnas dehlu! Tahdã fazulshana, kã taggad, republikaneeschi paleekoht drohshaki un no teem kchnina walsts gribbetajeem, zitti taggad peebeedrojotees republikaneescheem. Tadeht Spahnijã agral gan nefas nenohts, kamehr kad Giropã atkal buhs meers.

No Portugales. No turrenes arri dsird nelahga sinnas. Effoht peenahlts, ka dauds pawalst-

neeki fleppeni faswehrejuschees, kchninu un taggadeju eetaifshchanu gahst. Pee schahs beedribas, kas gribboht kchninu peespeest, lai no waldischanas atfallahs, peederroht arri daschi ministeri. Bet tã zerre, ka, kad marschallis Saldanha fawu sohbenü iswillkschoht, tad winsch schohs dumpineelus pee semmes gahsfchoht, jo winsch labbi sinnoht, ka patte tauta us winna pufsi stahwoht. Bitta sinna stahsta, ka Portugale jo deenas eijoht jo trakkati. Tapehz kchnisch kahdu deen' pilli fa-azzinajis daschus fawas walsts leelmannus un tã lohpa turrejuschi padohmu, woi nebuhtu labbi, kad ministeriju eezeltu no wiffadu parteju kungeem. Bet drihs atsinnusch, ka tã ne buhtu wis labbi.

No Englandes. Kã jau wiffã Giropã, tã arri tã kaudihm dauds zittas walldas nam, ka pah to taggadeju Frantschu un Wabzu karru. Weeni pah to spreesch schã, ohtri tã. Englandeeschu awise „Teims“ (rastti: Times) Parihses awisehm firdigi pahmett, ka tahs mellus zekkoht faweem Frantscheem preetschã, taisnibu nefazzidamas, kaudihm wiltigas zerribas eerunnajoht, tã, ka tee lai wiffu fawu spehlu patehre, kur tal neko nepanahloht. Franzija teekoht mahnita un Wabzsemme jo wairal sakaitinata. Wabzeeschi taggad pagebroht neween Elsafi, bet arri Lotringenes teesu atpaffat pee Wabzsemmes, un jo ilgati tas karschs pastahweschoht, jo stiprakt Wabzsemme pee fawas gribbes jeb pagebreshchanas pastahweschoht. La Wabzeeschu israidishana no Franzijas bij tã kã elje ugguni, ta fatrazzinaja kaudis tã, ka tizz ir tahdas sinnas, kas, warrbuht, nemas naw pateesiba, bet til ismells ween. Tad wehl pah Wabzeeschu armijahm runna tã: Wabzu karra-pulki irr parahdijusch, kã wiffa tauta karra-rihloshana warr buht ismahzita, ka ta pa tschetrapdsmit deenahm neween irr gattawa us kauschanohs, bet teem labbakeem Giropas karra-pulleem warr pretti atturretees, — kã tee isturrahs gohdigi, ka wiffu darra ar labbu sinnu un kã winnu waddoni tohs proht west no weenas uswarreshchanas us ohtru. Generalis Moltke few eemantojis tahdu flawu, kas pastahwehs un Pruhshu trohna-prinzis starp schã laika leela-keem karra-waddoneem flaitams. — Nemas wehl neeffoht dsirdejuschi, ka Wabzeeschu saldati fwehshu ihpashumu rahwusch, bet fawas waijadsibas tee wiffur aismaksajoht ar flaidru nauhu. Tapat tee arr effoht brangi jahneeki un kahjineeki un tee no kehnu-semmes mihlestitabas aisaemti, ar preeku eijoht karrã un t. pr.

Bittas jaunus sinnas.

No Kurssemes. Melaika Feldmanna mahzitaja weeta, eewedda 21. Juni Kurs. zeenigs general-superdents Kursischu trohna draudse un basnizã jaunu mahzitaju, kas Leischs libhs schim bijis, wahrã Karl Grass. — No Gramsdas. Melaika A. Auschigki mahzitaja weeta, kas 19. Dezember

1867 mirra, nu til 5. Juli Kursemmes zeenigs general-superdents Lamberg, jaunu mahzitaju, to zitt-lahrtigu palihga mahzitaju, Friedrich Stegmann ar leelu preeku, puschkotâ, leelâ Gramsdas basnizâ par firspehles mahzitaju eewedda. — Kalletu muischas meschâ, ne tahtu no Slohdas pilssehtinas, atradduschî taundis brunnu ruppudsi (Schilddrôte), kas 9 zellas garfch un 4 zellas plats un fo muischâ taggad dsihwu glabbajohrt redseschanai. — Treku leelskungs, barons Fr. v. Korff, kas saweem taundihm ihstis tehws, nu par Surgeem schi gaddâ, bes weenahm, wiffas sawas mahjas til saweem paschu taundihm ween, kas jau mahjas 24 gaddus us renti turrejuschi un labbi pahrtilluschî, — pahrdewa par 2 tuhst. rubteem par katrahm mahjahm. Pee katrahm mahjahm irr 90 puhru weetas semmes kahrt. Par inventarijumu maksaja ihpaschi 100 rubtus. — Treku muischa nau majorata un tal schi jau pee 400 gaddem v. Korff familijas rohkâs ween lihds scho baltu deenu sabijusi. Treku leelskungs irr jau ilgus gaddus Gramsdas firspehles preekschneeks (Kirchspielsbevollmächtigte) un pee 40 gaddem jau Gramsdas basnizas preekschneeka lungs.

No Leepajas pusses, tai 14. August. Atkal sawada mums bija schi patlabban aistezejusi waffara! Pawaffarâ leetus beesi lija, bet Juli ne ka, un pee ta leela karstuma, kas wiffu mehnesi 20—26 gradus karsedams sabija, mas pehrkonu dsirdejam. Til pahri reis bija shws pehrkons. Ar to leetu bija arri sawada leeta! Gabbaleem effoht bijis allasch leetus un gabbaleem atkal itt ne ka. — 21. Juli bija us scho kanti shws pehrkons. Preekulê eespehris sibbens leelâ leepâ, muischas plazzi, appalsch kurras muischas waldibas lungs ar zittu zilwefu runnadams stahwejis. Deewa laima, ka pehrkons gan stahwetajus pee semmes treezis, til tunga dsihwibu nau aistizzis. — Tai 14. Juli atkal Disch-Gramsdas muischas rijâ pehrkons eespehra; bet gohds Deewam! bija aufstis spehreens un nau leelu stahdi darrijis. — Saweesnê effoht mahjas kahdâs eespehris un tahs nobegguschas. — 21. Juli, kâ gabbalds, warrens pehrkona leetus ar kruffu usgahjis, ka leetus kâ no spanneem gahfees ahra un kruffa puppas leelumâ semmê birrusi. — Rudsi jau gan drihs wiffi ehna jeb taundis, tuktoht labbi rasmojoht un maise irr balta. Waffareju, kas agri fehta, schogadd grunta semmês, jau 30. Julijâ, redseja plaujam; bet sinnams neba tee arri bija tee labbee. Leelakai daktai bija schi puffed labbas waffarejas. Buhs gads labs! Til kartuppeki buhs, sawas semmês, mas, sirni nowahrguschî un tahrpû isehsti, un dahrsu augtu kochi irr tuffschi bes augteem. Rettajam til buhs kahds ahbolis! Kweeschî irr brangi auguschî; seena irr wairaf par daschu gaddu! — Par Leepajas dselsu-zekku jau wisinajahs kahrtumâ un peewedd sewim materijali. — Kahdas 30 werstes no Leepajas lihds Pap-

lalles muischaj jau warroht wiffnatees un weenas stundas laika to gabbalu nobraukt. Brangi tektoht; taundis preezajahs redsedami. — Bahnhosa taifschana pee Leepajas brangi weizahs. Buhs lepna pille, jauka plascha ehka. Arri pee juhrmalles preeksch bahdineekeem fahf par jaukumeem gahdaht! Peldeschanas weefu bija Leepajâ schogadd' labba teefa. Preeksch islusteschanas pilssehtâ bija bahdneekeem un tirdsineekeem deesgan. Daschadas kumebinas rahdija, milsens un diwi punduri bija par naudu redsami, kâ arri dsihwa galwa, skunstigas uggunseschanas augstu waldneeku swehtlôs un — musikis, kas atskanneja katrâ stuhri. Kohscha bija schogadd' ta bahdeschana ta karsta laika deht!

E. F. S.

No Samaras 5tâ August raksta tâ: Samara taggad leelâs bailês un wiffa andele irr apstahjufes. Blehdneeki zaur raksteem draudejuschi, ka 24tâ Juli Samara no wiffem tschetreem stuhreem tilfchoht aisdedsinata. Un schi preekschslubbinafchana arr effoht notiffuse. 24tâ Juli tschetras weetas ugguns-grehls iszehlees, fo ugguns-dsehfejeem un eedshwotajeem isdewees apdsehst. Peehto ugguns-grehlu mahjas eedshwotaji paschi noslahpeja. 25tâ atkal gaddijahs ugguns-grehls. Familijas pa simtahm no pilssehtas aisgahjuschas. Gelâs pa wiffu zauru nakti taundis kahjâs. Ugguns-grehli isdeenas iszekahs. Polizeja daschus jau notwehruse, fo teiz par wainigeem un ismellefchana teel turreta.

Nihgas notiffumi.

Altra nahwe. Mostawas Ahrrihgâ 16tâ August Freimanna mahjâ kahds Kreewu semneeks, wahrâ Kirilla Pantrajew, sawâ gultâ atrastis nomirris. Kas irr sinnams, ka kas patis waffarâ peedsehtris mahjâ pahrnahjis un ta-deht laitam ar schlakku nomirris. — Paschâ pilssehtâ, Kerkowius mahjas preekschnammâ tai 17tâ August p. 4 pehz puffed. ar schlakku nomirra schejenes deenest-offadists Andrei Zeslab Lapkin, 42 gaddus wezs. Ahrsiu mehginafchana to atdsihwinahst neta neisdewahs.

Wiltiba. 14tâ August no rihta p. 10, kad dampflugis „Rapid“ no Dubbulteem bij atnahjis, tad kahda Pleskawas muischneeze Jelaterina Grigorjewa Tscherepum, sawu 10 gaddus wezju brakta-dehlu un sawas leetas aistahja tai fugga kajiitê un aisgahja biljeti isnemt no ta fugga „Aleksander II.“, ar fo tahtaf braukt. Pa to laitu, kas mehr wianna bij aisgahjuse, kahds schihdu puika, kas sawahs Abramka, pee muischneezes sehna peegahja un tam stahstija, ka wianna tante schim usdewuse, to zekka-sohmu aisnest us ta fugga „Aleksander II.“ Us tahdu wihfi schihdels dabbuja to sohmu, fur eelchâ leetas par 90 rub. un 10 rubt. fhlas naudas, pawiffam 100 rubti, un ar wiffu to aisgahja. Pehzat israhdijahs, ka schihdam nefas to nebij usdewis, ka kas bijis blehdis un sohmu nosadiss. Polizeja to melle rohkâ.

Relaimigi gaddijumi. 11tâ August pulst. 1½ pehz puffed. Grentschu muischas semneekam Andr. Steinberg dawgawas mallâ dselzeka fleede no stehka usflihejeja us labbo kahju un trihs pirstus nofitta. Gewainoto aiswedda kohpschanas mahjâ ahstehst. — 15tâ August p. 2 no rihta Englandeeschu dampfugga „Henry Boltow“ mafchimists Georg Haraldt peedsehtris garr' daug'mallu gahjie

un gribbedamam us fugga useet, kahja wihsufes, tas eekrittis uhdent un noslibjis. Drihs to gan iswilla, bet newarreja wairs atdshwinacht. — 18tä August p. 2 dampfugga „Leander“ maschinäs kurrinatajs semneets Latschewig pa dampfugga laipu eijoht, newittobt eekritta daugawä, kur gordowois Stern tam stricki pasneedsa un wehl laimigi to isglahba.

Sahdsibas. Paschä pilssehtä, Sumpraw- un Jain-eelas stuhri, Gahna nammä dshwo musikants Klup, lam 6tä August, tad tas pats mahjä nebij, no peeleeelama lambara isfagtas drehbes, 53 rubl. wehrtibä. — Selgawas Ahrihgä, tai 11tä August stary p. 11—12 pufsdennä tam Sentenes semneekam Ansberg, Mazkewitscha mahjä, tad winsch pats bija isgahjis, uslaufs flappis un no to isnemti 23 rubli. Saglis irr fakerts un lihds ar to sahdsibu teesai nodohs. — Stuhmannim Joh. Schmidt us Hollandes fugga „Whampo“ 14tä August p. 6½ waltarä fugga lajittä no ne-aisslehtas kastes isfagtas drehbes 75 rub. wehrtibä un weena keshas grahmata, kur eelschä nauda 1 mahzina sterlinu un 3 rubku scheine.

Jannakahs sinnas.

No Berlins, 18tä (30.) August. Is pascha leela karrakohrteta aishwaktar telegrafs neffa schahdu sinnu: Wiffas tahs sinnas, to Parihs isdohd lä tahdas, kas teescham un patlabban is Mezzes no Baschna nahlschas, irr tahdas sinnas ween, kas turpat Parihs isdohmatas, jo Baschnam naw ne kahda telegrafa zetta teescham us Parihs, ar to sinnas laist. Ja winsch kahdu sinnu no Mezzes laistu, tad weffela deena pa-eetu, kamehr tittu lihds pirmu Frantschu telegrafa-stationu.

— 19tä (31.) August. 12ta armijas tohra gwardeem waktar pehz pufsd. pulst. 2½ pee Mujahr (raksti: Rouart) laimigi isdewahs Frantschus uswarreht. Dhtra deenä pehz tam (20. Aug.) kehniensch sinnoja kehneenei, ka Mak-Mahonga pulkus uswarrejuschu un tohs no Bomong (r.: Beaumont) pahr Mahr uppi us Muffongu atpakt aishdsinuschu. Muhseji të eemantoja 12 leelgabbalus, dauds karramantas un daschus tuhstoschus sawangoja. Muhfu stahde masa. Augschpufes Reines gubernija taggad pawiffam muhsu warrä. — No Parihses sinno, ka tur us 6 mehnescheem pahrtikka sagahdata.

No Berlins, 21. Aug. (2. Septbr.). Mak-Mahonga armija pee Sedanas tä tiffa fakauta, ka tas wairs newarr dohmaht us Mezzi eet un Baschnu atfwabbinacht. Winsch taggad ar sawu armiju eedshis Sedana stanst eelschä un të teek aplegherehts. Wahzeeschu teem nonehna 31 leelgabbalus, un kahdus 7000 w. sawangoja. Baschns pee Mezzes jau no waktar deenas kahwahs ar wiffu turrenes Wahzu armiju, bet schodeen Wahzeeschu uswarredami no wiffam pufsehm to eedsinna atkal atpakt Mezzes stanst. — Keiser ar sawu dehsu ahtri ween atkal atkaphusches tahfal atpakt.

Kä Latweeschu Kreewusemmë dshwo.

(Is „Latweeschu awisehm“ N 32.)

Preeksch kahdeem mehnescheem atnahza man grahmata no Maslawas augstas basnizas teefas, ka lai es, Latweeschu wallodu prasdams, aishbrauzohht pee teem Latweescheem, kas Simbirskas gubernä dshwo. Man tiffa usdohs, ka lai winnus garrigi aplohpju ar Deewa wahrdu flubdinashanu, basnizas rukus winneem lai eetaifu, basnizinu lai eefwehtiju, un wiffu lai isdarru, kas pee dwehseles aplohpshanas darba isdarrams. Kaut gan nu man pascham Saratowas gubernä trihs leelas wahzu draudses aplohpshamas, un taut gan arri tas zelsch libds tai weetai,

kur Latweeschu dshwo, pahrleeku tahsch bija, 400 werstes, tatschu es labpraht brauzu. Brauschana man isnahza Juni mehnesi schai gaddä. Brauzu, brauzu wai libds pasaules gallam un newarreju Latweeschus aishneegt; jo winni gauscham tahlu dshwo, gandrihs us Simbirskas un Pensas gubernu rohbeschahm, 180 werstes no Simbirskas pilssehtas. Bet preezigä prahtä brauzu jo tahfal. Man lä Latweeschu zilwekam firds us to neffahs, pehz ilga laika ar tautas brakteem atkal satittees un tehwu wallodä ar winneem farunnatees. Brauzohht es tä dohmaju pee sewis: „Bil tas nehuhs jauki redseht, lä Latweeschu Kreewusemmë istiffuschu dshwo; semme, pawas un gannibas deewsgan huhs; mahjas huhs jauki ustaitas, maifites huhs papilnam. Bateesi, winneem weeglata un jautala dshwe huhs ne lä Kurssemme, zittadi jau tehwu semmi nebuhtu atstahjuschi. Kursch tad gan no uppes uhdeneem behgdams eestrees juhra! Laikam jau huhs isluhkus us Kreewusemmi aishfuchtijuschu, pirms paschi aishgahja, jo neweens prahtigs zilweks mahju ne-usnems, pirms to nehuhs gruntigi isluhkojis un isreksinajis. Bet ja tatschu tä nebuhtu isdarrijuschu, tad jau es flaidri sinnu, ka Kreewusemmes Latweeschu us sawu dsimteni grahmatas aishlaiduschu, kur eerastijuschu, ka winneem Kreewusemmë pahrleeku labbi klahjotees, un ka lai tee zitti til dohdo-tees ween winneem paktat. Es arri wehl biju dsirdejis, ka dauds Kurssemes Latweeschu til to laiku ween newarroht sagaidiht, kur warretu aiseet us jautu dshwi Kreewusemmë, un dasch jau gaidohht tibri lä wahisch paleelohht. Tä es brauzohht wiffu pee sewis pahrdohmaju un newarreju sagaidiht, kamehr tiffchu pee Latweescheem, ar winneem lohpa isprezatees. — Bet lä nu man ap firdi bija, tad atbrauzu Beresnikas schahschä, un neredsu neweenu Latweeti, — tiffai Kreewus ween. Prassu: „kur tad Latweeschu dshwo?“ Kreewi atbild: „pee mums ne. Tee jau islaifiti dshwo pa lunga tihromeem. Weenam mahjina schë, ohtram tur. Al, tee irr weena labba tauta, bet gruhti winneem klahjabs. Wiffi, wiffi gribb aishbraukt atpakt us to tahlu semmi, no kurrenes effohht nahlsch.“ Prassu: „lä tad tä winneem notizzis?“ Kreewi atbild: „lungu winnus neschehligi speesch; bet mehs tohs Latweeschus mihkojam un winneem no sawas nabbadsibas mihlestibas dahwanas fneedsam.“ Deewsgan nu biju dsirdejis. Tahfal negribbeju farunnatees, jo firds man sahpeja. Dewohs us to pufsi, kur Latweeschu dshwoja un — nu, mihkais lassitajs, zettischu pats tibri kluffu. Lai nu Latweeschu paschi mums isstahsta, lä winneem klahjabs un lä dshwo. No Latweeschu ar wahrdeem man wiffu isteifuschu, lä pats esmu tur redsejis un peedshwojis un kahda winneem ta kontrakte, par to zittä reisë stahstischu. Schoreis tew tiffai dohschu islaifihht daschas no tahm grahmatahm, to nabbagi Latweeschu ar affarahm azjis man irr farastijuschu:

Grahmata, fo Ernest E . . . is man rakstijis un pats atdewis.

Mu, mihlais mahztajs, nenemmeet par taunu, fo mehs, ta masa Lutteru draudse, no firde, zil ween mehs nabbagi un wahji tizzibas beedri spehjam, juhs luhdsam. Apscheblojeetees pahr mums nabbageem un wahjeem un tohti grubti apbehdinateem zilwefeem. Jo mehs wairs nefinnam, fo darriht, — wai uhdeni eet, few gallu darriht, wai zittu. — Bet, paldeews Deewam, fa mehs juhs fagaidijam. Mums tad tilpat labbi fa faule eelsch muhsu firdihm uslehza, kad dabbujam dsirdeht, fa juhs effect abrauluschi muhs nolliduschas awis usmelleht; jo mehs teklam pahr dauds gauschi un grubti spaiditi un mohziti zaur teem baptisteem un zaur to muishas lungu un waggari. Jo kad mehs nenehmam baptistu tizzibu, tad muhs leel zeetuma un strahpe ar rihtstehm, fa kahdus leelus grehzineelus. Winsch to tapeh; darra, fa lai nau jalohne Luttera draudses mahztajs. Baptisti ta teiz, mihlais mahztajs: fo gan mehs no jums gaidam? wai gaidam sawu wellu? jo wianni teiz, fa juhs effect weens m . . . . behrns un lauschu mahnitajs us tumfibas darbeem. No Selgawas atnahza tikkai 8 pahri baptistu un taggad jau irr treschu dattu peegreesuschu pee fewim no muhsu tizzibas beedreem. Wianni teiz ta, fa buhtu labba, kad eetu us wiannu zuhfu kuhiti, ne fa mehs eijam eelsch mahlu tschuppas, kas irr ar rohlahm darrita. — Wianni taggad te darra warras darbus, jo lungs wiannus gauschi mihl zaur tam, fa wiannam nau ne kas ja-isdohd. Muishas lungs un waggare teiz ta, fa tiffim strahpeti ar rihtstehm, kamehr mehs wiffi paliffim par baptisteem. Mehs newarram ahtruma wiffu jums flaidri isteikt, fa muhs nabbadsichus mohza un pahr dauds grubti wahrdfina. Ja juhs pahr mums ne-apscheblojeetees, tad zittu mehs wairs nefo newarram darriht, fa wiffi few paschi nahwi. Mehs effam zeetuschu, zil ween warrejam. Tas, kas muhs irr schè atweddis, tas muhs irr palaidis fa zahkus eelsch sweschas tautas, kur mehs newarram ne farunnatees, ne arri kur kahdu taisnibu dabbuht eelsch schihs mohku weetas. Mehs gan dohmajam, fa eelsch Kreewu Keisera walsts wehrgu buhschanas wairs gan nau; bet mehs te effam muhschigi wehrgi. Kontrakte mums Selgawa gan irr dohta, un wifs irr eerastihits eelscha, fo mums waijaga dabbuht, bet mums nau neweena punkte pildita, kas mums irr sohlihts. Kad mehs sahkam fo runnaht pehz kontrattes, kas mums irr waijadstigs, tad atnemm to kontrakti un leel Kreewus ap mahju us walti. Seewas tohti pahrbijahs un krittà grubta flimmiba, un arri zitta nomirra. Tas bija nakts laika, kad mums tas dumpis usbrucka un mehs wiffi gullejam meerigi sawas mahjas. Pa tam muhs sinno us muishu pehz maieses. Mehs aiseijam un mums diweem leel eet us wolostnoi teesu. Schè muhs eesauz eelscha un bes nekahda spreeduma muhs nemm un

strahpe, fa kahdus leelus grehzineelus ar rihtstehm us pliffas meefas bes rehkenuma. Jo wairaf mums nau, kas teesu spreesch, fa muishas lungs un waggare. Muishas lungs pateiz pa freemiflam: teem to waijaga dabbuht, un Kreewu teesa tuhli to darra; beidscht waggare pateiz mums pa latwiflam: juhs effect to pelnijuschu, tas irr riktigi. Mehs gan runnagam, fa mehs ne-effam nekahdu grehku darrijuschu: bet tee Kreewi to nefaproht, — un kad wehl gribbam fo runnaht, tad tee Kreewi nekauj, plehsch mums drahnas noht no mugguras un strahpe. — Un fo wehl jums teiffchu: Inventariumu wiffu mums atnehma. Mehs wehl strahdajam meerigi un pirkam leetas par naudu, zil warrejam; arri tad wehl mums nebija meera. Es aiseiju sawu sirgu melleht; tad atnahl waggare ar Kreeweem no fahdscha ar strikkeem un rungahm. Seewa man flimma, un fewwai useet ar warru wirsu un prassa, kur wihrs effoht? Seewa pa tam pahrbaidahs un paleel bes wallodas. Manni paschu fanehma ar warru un aishwedda zeetuma. Mehs schè stahwejam 50 stundu ne-ehduschu un falmus arri nedewa, kur gulleht, un 2 mehneschi mums maieses arri nedewa. Taggad mums bija no spreests 75 pahri rihtstu. Katram to waijaga dabbuht. Es gribbeju pahrdohht bischi no sawas eefwehrtas maieses, few preelsch sahls, fo grahpi mest, un pa tam winsch manni eerahda par sagli, nedohd feschu mehneschi maieses, mehrde manni, mannu fewu un behrnus baddu un leel manni zeetuma. Pehz tam lai es strahdaju. Ka nu warr strahdaht zilwels neehdis! Un fo wehl: Es flims gulleju gulta. Tad man atnahl 2 Kreewi un waggare, un lohki rohka. Kad es ne-eeschoht ar labbu prahtu, tad manni fitischtoht. Es gahju pats ar lehnu prahtu, — un til fo nogahju, tuhli leel eelsch zeetuma bes nekahdas runnas, un es nefinnu, kas irr spreesta strahpe.

Atkal grahmata no zitta Beresnikas Latweescha:

Effect til schelligi un passaufeet mannu luhgschanu, fo es weens tohti wahjsch un apbehdinahts zilwels jums luhdsu. Jo es esmu isgahjuscha gadda tohti grubti wahrdfins. Seewa un es pats biju tohti flims un mums nebija istabas, kur gulleht. Mehs gullejam eelsch lauka schuhnahm, kur mehs newarream ne uhdens lahses dabbuht. Es jums warru teikt itt riktigi zehts mesdamees, fa es zeetu, un manna fewa flaidri bes laika nomirra ais badda un aufstuma. Kad wianna nomirra, tad nebij weetas, kur nolift to lihki. Schurkas wiannai azzis isehda; jo pats wehl biju flims. Kad es sahku spirgt, tad zitta man wairaf itt neneela nebija, fa aufsts uhdens un rudsu milti. To es kuhlu eelsch uhdena un ehdu. Sahls arri nebija, un wehl to paschu nebij, kas to padohhtu. Man tas bija eelsch Augusta mehnescha, pascha labbibas lohpiama laika. Krahfns arri nebij, kur maist iszept. Lai Deews nedohd tahdu mohku, fo es esmu zeetis. Daltera arri nebij, kas buhtu kahdu sahli dewis. Es sagulleju wairaf ne

là mehneft flims. Man bij mass behrnisch, tas arri man nomirra badda nahwê un aufstuma labbad. Gohws man nebij 6 mehneschi. Kad neubtu zitti lungi pahr manni apschelohjusches, tad es arri buhtu baddâ nomirris. Wiffu, fo ween man dohd, to masako neezinu, tur leef dubbulti wairal, ne là tas malka. Sirgs man bij aptafseerehts 12 rubuku, un parradu gramatâ irr eerastihths 50 rubuku, un wiffu, fo ween mums dohd, leef 3 dakkas wairal wirfâ. So mehš pa kreewistam neprohtam, fo winsch raksta, un bes muhsu sinnas winsch pawelk trihs frustus, la mehš to wiffu effam pahrtelohjusch. Zittu mehš nemas ne-effam dabbujusch, un tas jau irr parradu gramatâ eerastihths, la mums tas jau irr eedohts. Kad mehš pehz to leetu runnajam, tad zittu nelo neteiz, la sohla krustâ fist. Us pilesehtu mehš arri nedrihstam eet, fo preefsch sewis nopirkt, las mums irr wajadfigs. Kad to dabbu sinnaht, tad leef muhs zeetumâ. Kad atnahl teefastungi, tad nemm muhs, fadausa un muhs saplikke, tà la affinis tell, là lohpeem. Ja juhs muhs neschelohjat, tad mehš few gallu darrifim. Mehš zittu nela wairal negribbam, la lai til muhs atlaisch no tahm mohkahm wakâ, la mehš nemirram badda nahwê un muhs til lohiti grubti lai nemohza un newahrdfina. Aitas mums dohd, bet rehkina 5 rubuki gabbalâ, wai ta irr leela, wai tas irr mass jehrs. Mums nabbageem nau fo maifacht. Us tahdu wihft mehš nofalkim un badda nahwê nomirsim pagallam. Mehš effam pohstâ un behdâs, un tas, las labbi dserr brandwihnu, tam til dohd, fo ween praffa par melloschanu.

Kam nu wehl patihl skreet us Simbirsku?

Kristijahns Dfirnis,
mahzitajs is Saratowas gubernas.

Wezz-Peebalgas dseedaschanas=fwehtki.

Ar scho wirsrafstu Mahj. w. N. 27 rakstijats J. D. isstahstischanu dewis par to dseedaschanu, las 21mâ Juni f. g. Wezz-Peebalgas basnizâ tiffa noturreta. Kad nu J. D. sawâ isstahstischana daschas neriktigas sinnas dewis, wifswairal Siâ un 9tâ punktê, tad schê ihsti teel sinnam darrihths, là tee dseedaschanas=fwehtki tē tiffa nofwehtiti.

Wezz-Peebalgas dseedaschanas-beedriba jaw agral us to bij taifijusehs, weenu dseedaschanas konzerti Wezz-Peebalgas basnizâ noturreht, us to uslubdja Triffates dseedatajus un Dsehrbenes-draudses basunu puhtejus par palihgeem. Kad draudses mahzitajs pats nebij mahjâs, tad palihga mahzitajs L. Pussul jaw preefsch kahdahm neddetahm agral to deenu draudsei sinnamu darrija. Pehz noturretas Deewa kalposchanas, pulstien 3 pehz pufsbeneas sapulzejahs pee basnizas leels pulks lauschu, warrbuht 3 woi 4 tuhstoschi, las tiffa par wiff' trim basnizas durwim eelaisti un katram faws plazzis eerahdihts. Basniza bij itt jauki ar frohneem, pulkeh m un daudf

fwezzehm ispuschkota, wiff'wairal ehrgeles un kohris, wirs kurra wiffi dseedataji bij fastahjusches.

Gesahloht preefsch dseedaschanas:

- 1) Puhta ar basunehm basnizas tohrni to meldeju: „Klauf, là flann, las irr tas un t. pr.“
- 2) Tad Wezz-Peebalgas un Triffates dseedataji nodseedaja us wihru balstun: „Deews Kungs irr muhsu stipra pilk.“
- 3) Draudse ar ehrgetu un basunu flannu 387 dseefmas 1. un 6. perschu.
- 4) Mahzitajs nahza us altara un draudsi apfweizinaja ar kahdeem us to islasteem bihbeles wahrdeem un tad ihfâs kohdolainds wahrdds isfazzija dseedaschanas, ihpachit garrigas dseedaschanas flawu un là schahs deenas garriga dseedaschana negribboht zittu itt ne to, la ween Deewa leelus brihnuma darbus fluddinadama, arri ustaisht klauftajus pee eefschiga zilweta us praweeschu un apustutu pamatta.
- 5) Pehz schihš runnas tiffa atfal no Wezz-Peebalgas gas un Triffates wihru-kohra dseedata dseefma no Kurzenwort, ar teem wahrdeem: „Kaut manna balst tur atflanetu un t. pr.“
- 6) Puhta ar basunehm to weldeju: „Kad es nahfchu kur tee dshwo.“
- 7) Triffates dseedataji itt jauki nodseedaja: „Bil faldi tawi wahrdi un t. pr.“
- 8) Wezz-Peebalgas jauktais kohris, Dratorium, Schöpfung no Hayden wiffu Imu dakku.
- 9) Mahzitajs no altara islastija Dahwida 104 dseefmu.
- 10) Attal Wezz-Peebalgas jauktais kohris no ta pascha Schöpfung obras dakkas pehdigu kohru: „Nu pabeigt irr tas icelais darbs.“
- 11) Draudse 388 ds. Imu perschu ar ehrgetu un basunu musihki.

Mu tiffa us ihfu brihtianu klauftajaji laufâ islasti us atspirdsinaschanu. Kad bij atfal fanahfusch, tad dseedaja:

- 12) Wezz-Peebalgas un Triffates wihru-kohris: „Jerusalem, no Wiedemann.“
- 13) Ehrgetu spehleschana „Praeludium no Rint.“
- 14) Wezz-Peebalgas un Triffates wihru-kohris no Haslinger „Gloria.“
- 15) Puhta ar basunehm „Wehlejohs.“
- 16) Wezz-Peebalgas jauktais kohris, no Graun „Te-deum laudamus.“ ar teem wahrdeem: Lew pateizibu falkam.
- 17) Mahzitajs, Deewa kalposchanas galla Litturgiu.
- 18) Draudse 542 ds. 2. 3. ar ehrgetu un basunu musifi.
- 19) Stohlm.: „Muhsu tehws debbes.“

Ladeht, la tai deenâ leetus lihja, us laufu ne warreja wairs iseet dseedah, laut gan us to bij dohmahts, til waktarâ fabeedrohts dseedataju pulks draudses-flohlâ fanahza un libds pufsnakti preezigi kohpâ palikka, laizigas dseefmas dseedabami.

J. Kernet.

Woi now tà?

Draudfiba irr teescham dahrga leeta,
Ustizziba wehl jo dahrgala;
Bet fur mihlestiba stipra, zeeta,
Tur irr patte debbes walstiba! A. A. C. C.

Libs 21. August pee Rihgas atnahfusch 1642 fuggi
un aishgahfusch 1348 fuggi.

No jenzures atwedleors.

Rihgâ, 21. August 1871.

Atbildedams redaktehrs A. Leit an.

Gluddinaschanas.

Preefch Jaunas-muischas, Krimmuldes draufes, teel mellebis peena-mohberneefes, las nemm us renti. Zapateizahs turpat.

Pabda emma warr meldeetes Pehsterb. Ahr-Rihgä Ralku-eelä N 41.

Par sinnu.

Bisseem muhfu andeles draugeem un kundehm darru sinnamu, ka muhfu abbi bohdes-mahjelit Kröger muhfu deenestä wairis naw. 2
Ed. Bietemann un beedris.

Ruhjenes-Hallistes draufse, Moisküll walste, irr ta Krehwin Andres Behrsta mahja konkursē krituse un peh 3 mehnescheem no schahs deenas tiks uhtupe pahrdohsta. Lihfs tam laikam lai wiinna parradu-dweiji iawas pateefigas praffischanas pee Moisküllles pagasta teefas usdohd. — Moiskülle, 27tä Juli 1870. 2

Kad tas Kirbischu Zerre fainneeks Gust Wifse neel mirris, tad tohp wiffi, las winnam jeb ar lam winfch parrada budtu, usajinati, lihfs 1. Dezember 1870 pee schihs pagasta teefas usdoh-tees, jittadi teefa ar wiinna pallat palikfufchu mantibu un parraddu slehpejeem peh 3 lilkuma isdarrichs.

Wehrä leekama sinna muhrneefem.

Kastranes pagasta waldischana, Rihgas kreise, Suintajchu dr. tai 15. September 1870 muhra teefas-mahju us buhweschanu isdohs. Kas scho muhrneeta darbu (ja patihl arei klast to disalera darbu) wifsklehtali uskemt gribb, augfcha minnetä deenä schē Kastranes muischā sapulzejahs. 2

Lahdes muischā, 7 werstes no Limbascheem irr labbi keegeli dabujami. 1

Weena mahja irr pahrdohdama us Agelkalna, Kahl-eelä N 17.

Weena muischina Saksaulä ar 3 puhru-weetahm semmes teel pahrdohsta. Klastafas sinnas isdohs lohpmannis Drecher, Belgawas Ahr-Rihgä, jeb tilta-gallä, leelajä eelä. 2

Par wehrä lischamu.

Allojas firgus deht tiks f. g. tas firgus Dilku muischā 25. un 26. September noturrehtis. 3

Rohfes muischā, Raunas basnijas dr. wehl 4 mahjas irr pahrdohdamas ar peederrigeem tihumeem, ehlahm, plawahm un ar meichu-semmi peh wezgas mehroschanas no 1813. gadda. Pirzeji tai usdohdohs Launelaln muischā, Raunas basnijas draufse, kur wiffas klastafas sinnas dabujamas. 2

Rihgas kreise, Sahlskips basnijas dr., Stohpin muischā, 17 werstes no Rihgas, irr dafschadi grunts-gabbali tuhlin pahrdohdami jeb isrentejami, ta: 1) weens leels gips-lehgeris, 3 werstes no Kurtes muischas dselsu-jelka stanzijas.

2) leels pohdu-un kalku-mahlu-lehgeris, ne tahf no agrata keegel-zepla pee Juglas uppes.

3) weens kalku-zeplis, lihfs ar tahm turklast peederrigahm ehlahm, to turpat us weetu atroh-danu malku un kalku krahjumu un

4) wairak mafas un leelafas semneeku mahjas ar labbeem tihumeem un plawahm, tilkai pahrdohdamas. — Luwafas sinnas isdohd Kurtes muischā, pee pirmas Rihgas-Dinaburgas dselsu-jelka stanzijas, muischas kungs M. Grobber g.

Krahfs-pohdus no wiffadahm fortehm, ta arri peena-traufus pahrdohd tai krahfs-pohdu bohde pee

B. A. Meister, pee Schablu-wahrteem N 73. Turpat arri peenemm ammata-mahjelkus. 2

Ro Peltjejas atwehlehts Drillehts un dabujams pee bilfchu- un grahmatu-dricketaja Ernst Plates, Rihgä, pee Pehsterb-basnijas N 1.

La ugguns-schahdes apdrohfschinaschanas beedriba „Salamander.“

lam grunts-kapitals 2 millionus rubku leels un wehl labbi leels ihwafchs bruhfa kapitalis,

ta beedriba apdrohfschina prett ugguns-schahdi Rihgä un ap Rihgu mahjas, fabrikus, prezjes, mehbeles jeb mahju-leetas un wiffadas lustamas un ne-lustamas mantas zaur sawu apstiprinatu weetneeku

A. Bergengrün,

lam lantoris irr leelajä Muhtu-eelä (Mönchsstraße) N 15, 1 treppi us augfchu, blaklam muittas nammam un pretti Dom-basnizai, Rihgä.

Tahs pee Rughlas muischas (Rihgas-Balmeeras kreise un Ummurgas basnijas draufse) peederrigas semneeku mahjas teel pahrdohstas un dabbu to zennu un tofssu jittu pee muischas waldischanas sinnaht. 3

Stutmansu muischā, Rihgas kreise, tiks scho-gadd' semneeku-mahjas pahrdohstas, las Jurgu-deenä 1871 par ihwafchu usnemmmas irr. Klastafas sinnas irr panahkamas pee Stutmanna muischas waldischanas. 2

Kahda muischa Pleflawas gubernija, Dpotschas kreise, 20 werstes no tahs schaffejas, las us Balto Kreemu-semmi nowedd, 1380 deffeiinas leela, tohp par 3200 r. f. pahrdohsta. Tapat arri to pafchu gabbalös warr dabbut pirft. Klastafas sinnas pee Ernst Plates, Mahjas weefa dricketaja. 3

Sem Krabbi muischas (Schoenangern) pahrdoh-dama weena grunts-weeta, lam 220 puhru-weetas laula-semmes, 130 lihfs 140 wefumu seena isdohdamas un wehl dawfs tihrijamas plawas, dawfs mescha-semmes preefch kalpu fainneefoschana ar meichu, brangu lohpu-gannibu, labbahm ehlahm; atrohdamama Raugas draufse, 11 werstes no Pleflawas bruggeta leeljelka, 14 werstes no Dppelalna basnijas, 15 werstes no Menzen m. Skaidrafas sinnas dabbut Krabbi muischā. 2

Weena slauzama gohms teel pahrdohsta leelajä Alekxander-eelä, N 79.

A. Th. Thiefs, wezala

Englischu magasthne, Rihgä,

warr dabbut mahju durru-, klehtu- un preefch-larramas atfleggas, enges un belgeefchu naglas no wiffada garruma.

Skunstigus

f u h d u = m e h f l u s

(superfosfat), no tahs pasihstamabs wifslabbalahs englischu sortes, warr weenumehr dabbut pirft par to wifsklehtalo zennu pee

Mau un beedra,

Sinder-eelä N 2.

Birmdeen, 10. August, irr Gelfch-Rihgä pasub-duse weena no krohna atzijas waldischanas alus-bruhfscha grahmata preefch D. Eiler, Boldera muischā isdohsta. Atraddejam tiks prett to Plate's kunga drifku-nammä 1 rubl. aismahjabs.

Darru sinnamu, ka pee mannim tiklab' passes pahremischanas, ta arri pahrratfischanas deht warr peenahlt un es to darrifchu preefch teem, las no semneem pee pilshfehtas draufschem, jeb no weenas walste pee lahbas jittas gribb peeratfitees.

Darba-deenas japeeteizahs: no pulstien 8 rihä lihfs pulstien 1 peh 3 pufdeenas un no pulstien 3 peh 3 pufdeenas lihfs pulstien 8 wallarä leelä Kalleju-eelä, Neudahl mahjä N 8. Sweht-deenas un leels fwehtös tilkai pufdeenas laikä peh nobeigtas Deemakalposchanas lihfs pulst. 2. Preefch Kollegien-Affessor Swan Hümüller: Rudolph Hümüller.

Jauns wihna-pagrabs

Ludwig Stuhl un beedris Rihgä,

Rohp- un Schlufnu-eelas stubri, peedahwa labbakas wihnu sortes un dafschadus jittus dshreemus par to wifsklehtalo mafsu. Apfohtu latru zilwetu laipnigi apdeent.

Ludwig Stuhl.

Sawahm kundehm zaur scho darram sinnamu, ka tahs gaiditas mafas Sweedru

Gepel-fuklamas-maschine

par 160-285 un 300 rubl. gabbalä jaw pah-westas un il deenas rehshamas muhfu

prohwes-israhdischana

blaklus strehneeku dahrfam, pahri pretti gabfes-fabrikam.

Frist un Wieprecht,

lantoris preefch semlohpibas leetahm, Rihgä, leelajä Jehlab-eelä N 1.

Gaujenes Leijas krohstineekam, Frit Peter-fohn, irr tanni nakti no 11. us 12. August no gannibahm nosagts 2 1/2 gaddus wegs ehfels, tumfch arms, us purna un peeres drufku gaischala fpalwa, ihwafchi pasihstams pee tam, ka pallafas lahjas ar strifki eerihwetas, til irr prohtams, la us Rihgas pufsi pa alminu jellu irr aismests. Utrahditajam teel fohlihts no apfshadeta 25 rublt pateizibas algas.

Tanni nakti no 17. us 18. August irr Lindes fainneekam Abermann smuts bruhns firg, ar baltu plekkti us peeri, 4 gaddi wegs, ar wahgeem no gannibahm nosagts. Kas Lindes muischā warr perahdibt, kur firg atrohahs, dabbut 20 rubl. pateizibas olgu.

Tai nakti no 30. us 31. Juli irr Ulpifch muischā pee Limbascheem zaur eelaufchanods isfagts melns ehfels, 6 lihfs 7 gaddus wegs, ar fihrahm krehpehm un smultu refnu kalku. Ihwafchas fihmes: weena waine pee kreifabs pallalahjas un weena rehfa pee labba pallat-gurna augfchā appafsch astes. Kas klaidru sinnu warr doht, kur firg atrohams, tas dabbut Ulpifch muischā woi Rihgä pee landpolizejas 25 rublus.

Par noundu un mantu.

(Skatt. Nr. 25. Deigums.)

Taggad palikka mahja nemeeriga. Detmera balss, kas firdi un kaulos greefahs, mohbinaja gulletajas no meega. Rambara durwis tiffa atrautas, duhmi wehlahs ar blakki eefschâ, un Detmers stahweja isfamiffuschas feewas preefschâ. „Maht, behgat is schahm durwihm! Preefschâ kriht jaw deggofchajs falmu jumts semmê, Anna gahda par meitenehm!“ — „Palihbs fawam tehvam!“ winna isfauzajs Riklefu pee fewis peespeesdama un pehz Detmera wahdeem darridama. Detmers fatwehra wezzo ap-pafsch paduffehm un iswilla to laimigi pa puffi wefdams pa puffi nesdams laukâ. Til ko bija diwas wai trihs minutas pagahjuschas, tad arri wiffi mahjas eedfihwotaji bija falaffijufchees. Tur stahweja wiffi zaur zaurim, faimneeki un kalpi, sem dahrsa lohkeem un luhlojajs kâ no breefmahm apstulboti ugguns leesmas. Kaut gan laiks bija rahms, tad tomehr warreja redseht, ka ne mahja, reds manta glabbjama. Ugguns witni wehlahs wifspahr jumta, un lohga ruhthes tiffa no karstuma laukâ speestas. Ko katrs dohmaja, to Detmers taggad ar drebbedamu balss isteiza: „Mahja irr no besdeewigahm rohlahm aisdedsinata, jo ta dedsa no wiffieem tshelreem stuhreem us reisi.“ — Ne weens ne atbildeja, ikweens runnaja, ka tas tã un ne zittadi notizzis. Nu redseja, ka wezzajs semneeks turp schurp schuhpojajs, kâ aishirsis lohks, un eekams winnu kahds warreja faturreht, winsch peepeschi nokritta us mauru. Kad winna feewa ne-issakkamas bailes pahr winnu noleezajs, tad winsch willa wehl kahdas reijas smaggi dwaichu — tad issteepahs wifs winna stahws — winsch bija mirris! Pahr lihki bija Detmera un mahtes rohkas fahhruschahs it kâ winnas ne kad negribbetu schirtees. Ne kahda skanna nebija dsirdama bes ugguns ruhfschanas un wezzaka puifcha schnulstefchanas, kas fawa mirruscha funga rohku bija fatwehris.

No wiffahm puffehm faskrehja nahburgi, bet at-fahpjajs isbihjuschees un bailigi atpakkat, kad winni eeraudstija, ka tẽ arri ohtra nelaimie usbrukuse. Us dsehfschanu un glabbfschanu newarreja dohmaht, tas bija skaidri redsams. Nahburgu mahjahm newarreja ne kahda skahde notikt, tadeht ka rahms laiks bija. Detmers un puifchi eenessa lihki wezza nahburga Meinena mahja. Us turren atnahza tai deenã pehz nelaimes wiffi, kas raddi wai sadraudsejuschees ar famihliju bija. Weens pehz ohtra peenahza pee atraitnes un dehla, sneedsa tam rohku un fazzija pehz eerastas wihses: „Zuhfu behdas darra man fahpes!“ —

Detmeram peenahzajs, par notikkumu teefahm sinu doht. Schẽ winsch newarreja sawas dohmas flehpt, ka nelaimie zaur grehka darbu notikkuse. Bet jaw agri no rihta winsch dabbuja few par atweegli-

naschanu sinnaht, ka tas, us ka dohmas fritta, — Augsburgis — bes pehdahm nosuddis.

Sauna branga semneeku mahja ar augstu jumtu tiffa wezzas mahjas weeta no keegefeem usbuhweta. Taisni par gaddu pehz ugguns grehka Detmers eegahja tai dsihwoht, kad fahdschas basniza bija ar Annu tizzis falaulahs. Mahte bija preefa affaras raudajufe, kad dehls winnai fawu wehleschanohs un apnemfschanohs isteiza luhgdams, lai winna weeta ar Annu runnajoht. Taggad winna patte bija abbu jauno kauschu luhgschanai padewufehs, lai nahkoht pee winneem dsihwoht; winnai bija ta nodohma bi-jufe, pilsehtina us dsihwi nomestees labbaku skoblu deht, kâ winna fazzija. Bet Detmers luhdja: „Maht, bes tewis un behrneem buhs pee mums tufsch. Wehl winni masi; ja wehlat par winnu mahzifchanu jagahda, tad tu warri darriht, ko tu par to labbako turri. Paleez' taggad wehl pee mums — mums taggad jadarra, ko sennak aistaupijufchi!“

Mahja irr un paleef kâ papreefschu Riklefa ne-aistarrams ihpafchums. Aistahwetaji, kas pehz tehwa mirfschanas preefsch Riklefa tiffa eezelti, irr mahju Detmeram us renti dewufchi. Kad Riklefs pee-audsis, tad winsch warr katru brihbi pats mahju usnemt. Tatschu tas tã ne mas ne-israhdahs, ka tas tã notiks, jo gaddu no gadda rahdahs, ka winnam wairak luste us sinnednibahm ne kâ us semmeskohpfschanu. Arri mahte luhfo, kaut gan fleppeni, par to gahdabt, ka winsch pee sinnednibahm paliktu. Jo preefsch winnas tahs dohmas nepanessamas, ka Riklefs kahdu reisi fawu brahli no mahjas isdsibtu.

Ustizzigaki ne weens naw par Riklefa mantu un labbumu gahdajis ne kâ Detmers. Riklefa aistahwetaji bija mahjas renti, kâ winneem peenahzajs, til leelu luhlojufchi eedfihht, zil eespehjams. Detmers irr agri no rihta lihds wehlam wakkaram nopuhlejees waijadfigo naudud fadabbuht. Lohpu fehrgas un flittas plaujas irr winnam wairak ne kâ weenu reisi ween meegu no gultas aisdinnuschas. Bet ne kad naw wairs kahds fuhdseschanahs wahrds pahr winna luhpahm nahzis, ne kad naw tahs grehzigas dohmas winna firdi raddijuschahs, ka winnam no listena masal laimes peeschirts ne kâ brahkam. Un kad winsch kahdu reisi ruhpes grihb nogrint, tad katru reisi winsch dabbu jaunus spehtus, redsedams, zil ustizzigi un kluffi winna feewa puhlejajs fawã nelohlamã taisnibã.

Kad Detmers swehtdeenas rihta pehz wezza labba eeradduma nodaku is bihbeles preefschã laffa, tad winsch usmett fawas azzis us faburnito, pa puffi faplehtsto papihra gabbalu, kas stary swehtas grab-matas pirmajahm lappahm stahw. Wiffi winnu behrni sinn, kas us papihra rakstihhts, un kad winnus waiza, kahda tehwa mihtaka perscha, tad jaw pats jaunafajs no winneem atbild:

„Dirwas leetas luhds' no tew,
Dirwas leetas fuhdsjohs tew:
Bahrmehr' leelu nabbadsib',
Rà arr tahdu baggatib',
Luhdsjohs mannim tu nedohd!
Muhfu dweh'les eewikk tahs
Bohstà, grehtu nelaimè.“

S p o h l a i n a b a s s .

(Statt. Nr. 32. Beigums.)

Wissu to es gribbeju Gewai fazzih, ja es winnu ar flapjahm azzihm kahdu romahnu grahmatu notwertu lassoh. Bet lai winnas notwertu, man bija lehni ja-eet, un es nedrihsteju arri dseedah. Es nonahzu pee fehtas. Us fehtu fehshoh warreja wissu fegelebhni un arri Gewas mihtako weetu pahrsfattiht. Schi mihtaka weeta bija fegelebhna buhdina. Buhdina bija preeksch sehna, kas apgabstohs fegeles pazehla, benkis. Us benki bija saplihsis mais ar salmeem, lai prett to bumbas atfistohs un bedrite palittu stahwoht. Bumbas tikla pa renni atpakkat laistas, kurras gals pee sehna bija augstaks un pee spehletajeem semmaks. Rennes gals bija preeksch Gewas par grahmatu flappi; jo kaut winna preeksch pufsdeenas tiklai weenu grahmatu lassija, tomehr winnai bija par apmeerinahjanu, kad wehl kahds pufsduzzis winnas flappi bija. Us fegelebhna maso benkiti winna pehz eeradduma mehdsja fehdeht ar grahmatu us flehpi un atspeeda sawu galwu ar melnajeem matteem nofkummuse prett fadausito salmu maisu, kas meerigi pee feenas karrajahs un kluffi tshahstedsams darrija sinnedu, ka wiasch arri smalkakas juschanahs proht. Wissaplahrt gulleja resnee fegele un preezajahs par sanli, kas winnu fassistahs galwas karseja, un fegele starpà bumba gulleja pilnà meerà, it là winnai ne mas prahtà nenahktu, ka winna schodeekt pehzpufsdeenas là trakka fegeles ffrees.

Rà jaw fazzihst — es stahweju us augstu weetu tas irr, es stahweju jahtniski us planku un atplehtu ar rohtahm krumu lappas un raudsijohs pahri un us semmi.

Kahdu brihtinu manna firds apkluffa, ar sawu labbu mahzibu es biju, là tas jaw dsihwoschanà mehds buht, par wehlu nahzis. — Gewa bija romahni ar dsihwoschanu ismainijuse.

Gewas grahmatu flappi gulleja saldata zeppure un winnas galwa bija prett kiraffeera pasihstamo munderinu atspeedusehs. Usrauga pasihstama galwa noleezajs us winnas un . . . es aistaisiju azzis. Katram kahdà firds kaktinà irr no ta tumshà flapjuma, to par flaudibu sawz, un kaut schi gan til masa, ka daudreis peewikkahs, bet brihdis nahl, kur winna pee gaismas nahl un firdi gandrihs apspeesch, un azzis darra tumshas . . .

Tas nebija ilgi. Prahts irr labba leeta. Ko tu ar semneeku meitu par feewu darritu! Apdohma tawus raddus, apdohma tawu dsihwoschanas tabrtu,

apdohma, to tu mahzijeas, apdohma . . . apdohma . . . apdohma . . .

Tas bija garram. Là es dohmaju. Es atdarriju atkal azzis. Bet faule wairs til gaischi ne-spihdeja là preeksch mas brihscheem.

Lai paschà brihdi arri ohtree atdarrija azzis — un eeraudfija manni. Es gan laitam us planku fehdedams lappu starpà it smuks buhschu bijis. Nu — mannas lassitajas gan sinn, kas tahdòs brihschòs mehds buht. Gewa apfedsa eebrehtdamahs ar rohtahm azzis, jaunajs karra wihrs apflattija manni no pakauscha lihds papehscham — tas irr, zit wiasch no mannis warrria redseht; es, es nedarriju, kad es drihsumà ne to newarreju apfert, ne kahdas azzis, bet notahpu no sawas augstas weetas, gahju buhdai aplahrt, usminnu us bumbu, palrittu par pahri fegeleem un atkrittu pehdigi prett salmumaisu.

„Behrni, no mannis jums naw jabihstahs,“ es sahktu runnah, kaut man ne kahda peerahdischana nebija, ka winna no mannis bihtohs, jo kiraffeers ne mas tahds ne-issikkahs. „Jubs sinnedu, ka es juhs gribbeju tirgus wakkara aistahweht un arri taggad es jums apsohlu sawu palihdsibu.“

Gewa drih no sawas nolaueneschanahs atpuhtahs, fatwehra mannu rohtu un luhkojahs ar sawahm melnajahm azzihm pateizigi mannas. Es atwillu no winnas sawu rohtu, winnai bija preeksch semneeka meitas it masa, mihtka rohka, es raudsijohs ar leelu uszihschanohs us fegeleem, par kurreem es pirmal biju kluppis. Bet auzis es newarreju aissleht un winnas wahrdi man issikkahs gluschi zittadi ne là papreekschu, kad winna man par saweem romahnu stahsteem stahstija, un es winnai padohmu demu, to winna lai lassja — dauds fir-nigaki, dauds feewischigaki, dauds flaitati bija winnas wahrdi.

Ko tahda bas wissu newarr isdarriht!

Ko ihsti Gewa man fazzijuse, to wairs nesinnu. Bet no pehzakeem notiffumeem warru nofahrt, ka winna swehrejuse, ka winna bes kiraffeera newarr dsihwoht. Ko es wehl fazzijis, to es arri wairs nesinnu, til to atgahdinajohs, ka no pastaigahschanas zaur sahdschu us mahju eedams dauds par to dohmajis, ka tas tal behdigi, lihdsinnatajam buht, kad . . . pah! ar weenu es errojohs us mahju eedams un spehru ar kahju pehz kahdas nolawejusehs juhkas, kas ruffschekedama pahr zektu fkehja, là ka pats par sawu zilwezibu sahku schaubitees.

III. Bas par prezzineeku.

Par deenu es scho to sahku, bes ka to warretu lihds gallam padarriht. Behdigi panehmu sawu stabbuli un sahku musiloh. Kad es errojohs, tad zitteem laudihm bija arri ja-errojahs, bet tee tal sin-naja kadeht un es nesinnaju, kadeht es errojohs — un par scho salihdsinaschanu man atkal bija ja-errojahs. Es noliktu mahjas funnam par errastibu

fawu stabbuli nobst; jo suns bija fawu fehdi rau-
stidams mannai stabbuleschanai lihds gaudojis —
tā es fawu stabbuli noliktu un panehmu „Sauna-
kabs sinas,” ka manna mihtaka awise tilka faukta.
Tā par muischahm ko newarreju pirkt, par ispreza-
fchanahm, kur newarreju klast buht, par pasau-
dehahm leetahm, ko nebiju atraddis, par atrastahm, ko
nebiju faudejis, lassidamam peenahza ehfchanas laiks.

Pirmo reisi, kamehr fahdschā dsihwoja, ehdu es
Bahwa trakteeri. Es gahju ohtrā fahdschas tra-
kteeri. Es nodewohs pirmo reisi ar fahdschas fohl-
meisteri un spehleju ar to kegetus. No eefahluma
es gan to wihrinu tā usflattiju it kà winsch grib-
betu manni usfobohht, bet tas tehwinisch issfattijahs
gluschi kà fohlmeisters, tā ka es par winna ween-
teefibu ne maf newarreju schaubitees.

Winsch un winna beedriba, kas mannu ihpa-
schibu wehl nepasinna bija gluschi isbrihnojufchees,
kad winni manni peepefchi par kaislu kegetu spehle-
taju eepasinna. Un teescham, es spehleju gluschi
trakti, lai us kaut kahdu wihsi fawas errestibas warretu
islaist. Seewas errestibas? — Pah ko? — pah fewi.

Es gahju wehlu us mahju un wairaf dsehris ne kà
eeraddis. Ohtrā rihstā man bija galwas fahpes un
par to es, sinnams, wehl wairaf errojohs. Kad
es pazehlohs, tad faule stahweja jaw augsti pee deb-
besihm un spihdeja faunā wihse taisni us bassi, kas
wehl arweenu us fawu weetu pee krahns stahweja.
Un bas luhkojahs til leeligi mehdidami us manni
— ka es winnu teescham buhtu gabbalu gabbalōs
fabausijis, ja trohfnis nezeltōhs un man galwas
fahpes nebuhtu . . .

Atkal gahju es ohtrā trakteeri. Atkal padewohs
kegetu spehlefchanai un nenahzu atkal ar tufschu
galwu mahjās. Kad durwis aifflehdsu tad bas
eeruhzahs. Man bija tā apfirdē, it kà es winnu
ne kad nebuhtu aiflahris . . . „Nu, tu manni wairs
ilgi ne-apmeesi, refna bakka!” es fazziju ar duf-
mahm, un fatwehru winnu, kaut winna gan wai-
deja, un noneffu winnu pee lohga . . . Bet lohgs
bija par masu — es newarreju winnu nomest semmē.
Nakts fargs nosauza taggad pat mahjas preefchā
diwpadfmito stundu. Kad winsch manni wehl til
wehlā stundā mannitu, tad warretu man nepatihla-
mas leetas notikt. Tadeht neffu fawu bassi atpak-
kat. Nu winna atkal sawadi mehdidami eestanne-
jahs. Schoreis' warrubht biju stihgas prett lohgu
atgruhdis. Warr buht — bet par scho flannu er-
rojohs. Es noliktu bassi atkal pee krahns. Bet
wiffu nakti man nebija no winnas ne kahds meers.
Man isflakhs, it kà buhtu pee gultas peepeets, ka
newarretu ne pirktu pakustinahrt, un kà bas ap
manni apkahrt lehtatu un usspehletu dseefmn, kurras
perfchas ar teem wahrdeem beidsahs: „hm! hm!
hm! Gewina un kiraffeeris, tee dserr bairiti!” Zif
warreni es arri nopuhlejohs, tomehr newarreju pee-
zeltees, un bas palikka arweenu trakkaka un nekau-

nigaka, uslezja man us gultu un mehdiya manni
daschadi schlohlobamahs.

Behdigi es wairs ne ko neredseju nedj dsirdeju, tad
atkal redseju, ka Gewa ar kiraffeeri kegetus lohpa
spehleja, un ka winni paspehlefchanu un winneschanu
ar fuhpstifchanohs aismalkaja. Fohlmeisters faz-
zija, ta effoht jauna nauda, kas teekoht no ta laika
kandis laista, kamehr meera un brihwestibas fabeed-
roschanahs Bernes pilskschā wispahr semmes muh-
schigo meeru padarrijuse. Behz scheem wahrdeem
man isflakhs, it kà es gauschi nabbags buhtu, un
ka es no fohlmeistera jauno naudu gribbetu tappi-
naht, lai warretu fawu tehriu aismalkabt. Bet
tad smehja fohlmeisters, Gewa un kiraffeeris til
ditti, ka es usmohdohs.

Nu bija atkal gauschi wehlu. Atkal bas raudsi-
jahs us manni, it kà winna gribbetu fazzicht, winna
gan ne-effoht labbal' gullejuse ne kà es, bet kà bas-
fij winnai tas pa eeraddumam.

Schoreis' bassij waijabseja prohjam, to swehreju
— tad Bahwa fainneeka puifis neffa man grahmatu.
Manna firds pulsteja it sawadi. Es gan wehl no
Gewas rohkas ne ka zitta nebiju redsejis ne kà tahs
hiroglifes*), kurras winna ar krihtu us melnajahm
flapja durwihm usmetta — arri schahs sihmes bija
treknas — bet wai Gewa nebija bassi, kas man lee-
las publes darrija, kad to gribbeju nest, augsti,
gaisā pazehluse un fawu prettineeku galwahm fatree-
kufe? Un kas man gan warreja raksticht ne kà Gewa?
Winna laikam to mannijuse, ka es til ilgi us Bahwa
trakteeri nenahzu, winna warrubht pateefibu nosfabr-
tuse, winna warrubht kiraffeeri atwaddijuse un . . .

Tad lassiju pirmahs rindas. „Dakter kungs!”
Ja, grahmata no winnas; jo ne weens zilwels wiffā
fahdschā manni par dakteri ne-eesmuma, kà winna.
Tahlat! „Gewa irr man . . .” Gewa? Winna
tak newarr no fewis kà no kahda trescha runnaht.
Es raugohs pehz paraksta: „Stefans Kurz, kapra-
lis — kad tew ta raibaka warrawihlfne!”

Mannas azzis pagreesahs us bassi; ta issfattijahs, it
kà winna gribbetu aif preekeem plihst. Bet pagaid til!

Grahmata tak reis lassama, tapehz labbal agraf
ne kà wehlat —

„Dakter kungs! Gewa man stahstijuse, ka Fuhs
lohti labs kungs effat . . . (Tas labs behrns! Un
tatschu! At kiraffeeri!) un ka Fuhs pateefi muhsu
behdās un pohstā palihdsesat (arri to wehl! palih-
dseht!) Fuhs sinnat, ka es un Gewa weens ohtram
patihkamees, (un to winsch man fakka!) un ka meh-
s weens bes ohtra newarram dsihwoht. (Eh, tas
wehl nifnaki ne kà bas!) Ar Gewas tehwu meh-
s gan salihgufchi, (Eh, ta jaw neganta steigfchana!)
bet mans tehws, tur irr schefchris! Tas nedohd mums
fawu ustaufchanu. Winsch fakka, winsch pasibstohht

*) Par hiroglifehm sawz wiffabus nelassamus, wai gruhiti
lassamus rakstus, bet ihpaschi wezio Egipteeschu preefteru rakstus, ar
kurreem wezjo Egipteeschu buhwejumi aprakstiti.

Gewu no lauschu wallodahm, Gewa zittu ne ta nedarroht ne ta romahnus lassih, un winna effoht pufstracka feewischla. Zuh's paschi to sinnat, ta tas naw teef! Kad es til tohs launohs zilwekus sinnatu, kas Gewu ta pee manna tehwa nopehlfuschi. Gewa fakka, tapeh; ka Zuh's, dakterfungs, til flainas grahmatas warroht rakstih un effoht tahds zee-nijams fungs, Zums effoht mannam tehwa jarakstoh un winnam flittahs dohmas no galwas ja-isdhennoht. Mans tehws dshwo Straulinga un teef par Pehteri Kurz faukts, un irr bekkeris. Mubschigu pateizibu . . .

„Pehteris Kurz, bekkeris!!! Debbesu fungs, tur es weffelu pufsgabdu dshwoju, kad Straubingas gimnastija gabju, kad winni manni no Minkenes bija israidijuschi. Nu, tas irr ehrmigi! Un Stefanu es esmu us zekkeem jahdelejis un tam papihra firgu's isgreesis . . . At tu fakka debbes! Tas irr atgad-dijums! Taggad noht ar wiffahm peh; sawa lab-buma kahrodamahm dohmahm!

Ja behrni — jums buhs palihdsiba! Wezzajs irr johzigs tehwinsh, es winnu pasihstu — un tahda wihse dabbuschu arri bassi no fakka! ta ween' man tahdas dumjas dohmas galwa eepuhfufe. Es atwehru durwis un fauzu: „Saimneeze!“

Manna fainneeze atnahja.

„Subtat peh; sabdschas dischlara?“

„Tas irr kappu razzejs, kas arri jahrtus taifa, tapeh; ka tas ta kohpa faderr“ feewischla atbildeja.

„Lai gan — fauzah winnu tiffai schurpu!“

Kappu razzejs atnahja.

„Taisat man weenu jahrtu, es gribbeju fazzih fasti preefsch bas, lihds wallaram winna buhs gattawa.“

Kappu razzejs gabja prohjam. Es rakstiju:

„Wezzajs draugs un fainneeks! Ja Zuh's manni wairs ne-atgahdinajatees, tad apfhattat melno bilditi ar gimnastijas skohlneeka zeppuri, kas pee feenas jums farrajahs. Pasfattatees arri Zuh'su rehkinuma grahmata preefsch 18 . . gabda un brihnatees taggad, ta to reisi par to, ka zilweks arri bes flekscheem warr rakstih. Atgahdinajatees tohs wallarus, fur Zums jauns students arweenu awises preefsch laffija, pasfaules atgaddijumus issklaidroja, Zuh'su allu dshera un us Zuh'su flittalajeem schtukkeem klausijahs, Zuh's wisschttuklainajs bekkeris, Zuh's mannisat, ka man no Zums pateiziba nahlahs. Schahs pateizibas peh; es Zuh's apwehrejju, usfaujat, lai Stefans Gewu prezze. Es to meitu pasihstu — tas gan teefa winna romahnus lassijuse, bet ka winna preefsch dshwofchanas naw famaitata, to lai Zums tas notiffums apleezina, fo pats ar sawahm azzihm esmu redsejis. (Stahstischana par Bildu un plehschanohs.) Lai Zuh's manni gan preefschlaikohs tapeh; usfeizat, ka es, studeeretajs jaunskungs, Zuh's ne kad ne-effoht peemellojis, kamehr Zuh's saweem sekkem ne wahrda newarroht tizzeht, tatschu Zums schim rakstam lihds

peefuhstu par brihwu to peerahdischanu, ka Gewas mihlestiba us Stefanu jo stipra; prohti, es peefuhstu Zums to bassi, fo Gewa garrajam Jurkam ar weenigu fitteenu us galwu usmaufufe. Es luhdsu arri ta deht garra Jurkas galwas mehru apfhattih un waizaju wehl reis, wai ta naw stipra mihlestiba, kas algu pelnijuse. Tapeh; effat pee prahtha, wezzi, un dohdat pee ta sawu usfauchanu, fo Zuh's tak newarrat nogreest. Saw eepreefsch pateizahs Zuh'su preefschlaika mahjas eedshwotajs u. t. pr.“

Grahmata tiffa aiffstelleta un arri bas; sawa jahrtu. Man paliffa weegli ap firbi. Man liffahs ta, it ka leetuweets buhtu prohjam no mannam kruhtihm. Schodeen' es pawiffam ar zittadu sajuhschanu stahjohs pee fegetu spehleschanas.

Peh; diwi deenahm klauweja pee mannam durwihm.

„Nahlat eefsch!“

Plats stahws eespeedahs eefsch.“

„Bet pee wiffaem swehtajeem — juhs jaw wehl refnaki paliffusch, Kurza fungs!“

„Un juhs wehl arweenu effat tas pats wihdsdeg-unigajs wehjegrahblis, kahds preefsch desmit gaddeem bijat. Weenam weenteefigam, gohdigam bekkeram tahdu dumjibu mahjas fuhthit. Manna feewa lasti attaisija un waizaja manni, wai es tad sawas wezzas deenas gribboht par musikantu palift un tad wehl ar to rihku? Kur kahds schtuls, tur, sinnam, juhs arweenu par palihgu.“

No wezza bals; es jaw nomanniju, ka wiss; fahlihdshnahts.

„Nu, wai Gewa naw branga meitscha?“ es waizaju.

„Sinnam, winna tahda gluschi muhsu dshimmumam nolehkfufehs, un bassij irr arri kreetns swars . . .“

„Arri stipra mihlestiba preefsch ta waijadfiga, lai to warr pazelt; ta tad tas swarrigs eemeflis, lai jaunee laudis prezzehahs.“

„Tas jaw nodarrihts, studeeretajs gudrineef!“ wezzajs Kurz smehja. „Stefans luhkohs few weetneeku un paliks manna weetä.“

„Tas labbi!“ es fazziju un aptampu labbo wezzi.

„Ah, mans mihltajs!“ winsch fazzija schkelmigi smeedams, „bassi juhs paspehlejuschi — to es jaw ammatneekam dewis, tas taisih; jaunu dibbenu, un tad warrehs ar winnu kahjas usspehleht. Ja!“

Ta labbi! Ta man abbi laimigi no fakka — spohlaina bas; un romahnu mihltotaja Gewa.

Trihs mehneschu wehlat wezza bas; ruhja atfal Pahwa trakteeri. Bet es nestahweju sawa istaba pee lohga klausidamees, bet eefahlu kahju balli ar jauno smulko bekkereni. Gewa irr man apshlijufehs, ka winna no papihra mihltalajeem us muhschu buhschoht atwad-ditees. „Bet til ilgi, kamehr dshwa mihlaka naw, irr ar zitteem par labbu janemm . . .“ winna nobeidsa sawu teikumuschkelmigi us sawu brangu wihru pasfattidamahs.

Atbiledams redakteers A. Leitan.

No Sentures amehlehts.

Mihga, 21. August. 1870.